

Graniitti

yhdistää Agoraa ja maisemaa

Kuinka kaukana taide ja tiede ovat toisistaan – luovuuden vastakkaiset ääripäät vai sitenkin vain saman kolikon kaksi puolta? Ihminen on eri ajanjaksoina tarkastellut niin tiedettä kuin taidetta eri näkökulmista, yrittäen vuoroin yhdistää ja erottaa ne toisistaan.

JENNI ROMSI JA
NINA WILLMAN
KUVAT NINA WILLMAN

Veijalaisen kivipaasissa on pelkistettyä harmoniaa.

Matkalla Agoraan kulkija kohtaa Rantaraitilla Jyväskylän ympäristöön sijoitettuja taideteoksia.

Lähimpänä Agoraa, tieteenkehdon takapihalla graniittilohkareet pysäyttävät ja antavat luvan astua muuten massiivisuudessaan jopa pelottavan tietoteknologiakeskuksen koskemattomalle nurmikolle. Mikä on kivien funktio? Tieteellähän on aina tehtävänsä.

Kivien hengen luoja, taiteilija **Aino-**

Kaarina Pajari toivoo, että hänen työnsä toimisi siltana ihmisen viimeistelemän rakennuksen ja luonnon maiseman välillä. Jatkumo Agoran upeasta, sileästä graniittiseinästä maahan istutettuihin karkeampiin kivipaaseihin on oivaltava.

- Tummissa paaseissa on ikuistettuna ihmisten antamia nimettömiä toiveita, Pajari kertoo.

Taiteilija keräsi ihmisiltä ideoita toive-laatikoihin taidemuseolla ja gallerioissa. Teokseen valitut toiveet olivat hyvin yleisluontoisia, kuka meistä ei toivoisi maailmaan rauhaa tai rakkautta. Pajari esittää myös toisen näkökannan hautakiviltä näyttäviin taideteoksiinsa.

- Olisiko jo aika haudata tuollaiset toiveet?

Taiteen tehtävänä on herättää ajatuksia ja tässä tapauksessa myös ikuistaa niistä muutama.

- Vaikka kivet vietäisiin kaatopaikalle, toiveet pysyvät kivissä ja ovat ikuisia, Pajari uskoo.

Luovuuden pieni temppeli

Pajarin kivistä Nokian rakennukselle päin, pienessä liikenneympyrässä seisoo yksinäinen kivipaasi. Kiven ympärillä on teräksiset kalterit. Kiveen on kaiver-

Nimettömiä, mutta ikuisia toiveita.

Rantaraitille uusi ilme

Jyväskylän kaupungin tekninen palvelukeskus ja Jyväskylän taiteilijaseura toteuttivat keväällä 2002 projektin Rantaraitin elävöittämisestä. Rantaraitille haluttiin paikallisilta taiteilijoilta teoksia, jotka antaisivat ulkoilureitille uutta ilmettä ja pituutta.

Kahdeksan taiteilijaa jätti luonnoksia töistään, jotka ovat olleet nähtävissä kesän ja syksyn ajan Jyväsjärven rannalla. Taiteilijoille ei annettu valmiita aiheita tai teemarunkoja, niin aihe kuin materiaalikin olivat vapaavalintaisia. Myös se, miten teos sijoittuisi Agoran ja Nokian rakennusten lähimaastoon oli taiteilijoiden oman luovuuden varassa.

Jyväskylän kaupunki päättää teosten mahdollisesta hankinnasta ja pysyvästä sijoittamisesta syksyn 2002 kuluessa.

Liikenneympyrän keskellä on erilainen ulospääsy, Exit.

rettu sana EXIT.

Teoksen rakenteet ovat kovia, keskisuomalaista graniittia ja lujaa terästä. Kylmiä materiaaleja pehmentävät ajan merkit: sammaloitunut kivi ja ruostunut teräs. Mikä on saanut taiteilijan vangitsemaan kiven tietoteknologiakeskusten risteykseen?

Exit on tekijänsä **Reijo Veijalaisen** mielestä vastapaino taloudelliselle ja tekniselle keskukselle, "luovuuden pieni temppele". Muodoltaan paasi muistuttaakin kirkkoa, se nousee ylöspäin, kohti taivasta. Veijalaisella oli idea puhdistavasta temppeleistä, ajatus siitä mitä haemme kirkostakin. Toisaalta teräskaltrit erottavat katsojan kivistä.

- Ihminenkin voi olla uskomattoman kova, ja ihmisen on vaikea päästä ulos itsestään, Veijalainen kuvailee.

Veijalainen vertaa ympäristötaiteen tekemistä sillan rakentamiseen: molemmissa täytyy laskea mittasuhteita ja varmistua kestävydestä. Hän itse haluaa tehdä enemmän käsityö- kuin insinöörिताidetta, mutta taide ja tiede luodaan hänenkin mielestään samoin periaattein:

- Prosessi tapahtuu pään ja käden välillä. Pää tuottaa ideaa, jonka kädet toteuttavat.

Antiikin Kreikassa taiteen tekeminen oli käsityötä. Keskiajan taiteilija kuului vielä antiikin tapaan ammattikuntaansa, mutta yritti jo mahdollistaa kuvataiteen seitsemän vapaan taiteen (artes liberales) joukkoon, johon kuuluivat mm. geometria ja retoriikka.

Renessanssi korotti taiteilijan yleisneron asemaan. Ihmisvartalon saloja tutkiesaan taitelijat, kuten Leonardo da Vinci, availivat ruumiita löytääkseen totuuden ihmisen anatomiasta. Valon ja varjon vaihtelua, materiaaleja ja perspektiiviä tutkittiin luonnontieteiden keinoin.

Pajarin mielestä Agoran arkkitehtuuri antaa tilaa ajatuksille.

